

VELIKONOCE

Velikonoce jsou pohyblivé svátky a určují se podle lunárních fází. Je to první neděle po prvním úplňku po 21. březnu.

Velikonoční týden

Jak slavili Velikonoce naše babičky a dědečkové?

Na Velikonoce se připravovali již celý týden před Velikonocemi. Naši předci dodržovali různé tradice a zvyky, které my už nyní nedodržujeme. Každý den v týdnu před Velikonocemi měli lidé pojmenovaný a dodržovali nějaký zvyk, který se k tomuto dnu vztahoval.

- Modré pondělí – začínal se jarní úklid ve všech domovech.
- Šedivé úterý – musely se vymést pavučiny ze všech koutů v domech.
- Škaredá středa – lidé se nesměli na sebe mračit (škaredit), aby se potom na sebe nemračili každou další středu po celý rok.
- Zelený čtvrtek – lidé jedli jídlo, které mělo zelenou barvu, například špenát nebo zelí, a jidáše pomazané medem. Lidé věřili, že pak budou zdraví celý rok.
- Velký pátek – ráno si chodili lidé omývat nohy rosou, aby byli celý rok chráněni před nemocemi. Lidé věřili, že se tento den otevírají poklady ukryté v zemi. Tento den se nesmělo nic dělat se zemí a lidé nesměli nic půjčovat druhým, aby ta věc pak nebyla očarována.
- Bílá sobota – začínaly se plést velikonoční pomlázky.
- Neděle velikonoční neboli Boží hod velikonoční – tento den se pekli beránci, zdobila se vajíčka, dělaly se pokrmy z vajec, chystal se sváteční stůl na Velikonoční pondělí.
- Velikonoční pondělí je stejné jako dnes, chlapci chodili koledovat a děvčata dávala chlapcům koledu – vejce. Věřilo se, že když chlapec dívku vyšlehá pomlázkou, bude dívka zdravá po celý rok.

I když dnes již mnohé tradiční zvyky nedodržujeme, některé si můžeme vyzkoušet i ve školce s dětmi, např. porovnat a uklidit košíčky se stavebnicemi, roztrdit zamíchané části skládaček, ve středu vyhlásit „chechtací nebo usmívací den“. Za vše se navzájem odměníme nejen poděkováním, ale i pohlazením doplněným úsměvem. Špenát je většinou již tradičním obědem i v mateřských školách.

Veselé vajíčko (výtvarná hra s barvami)

Pomůcky a potřeby: Kreslicí kartony, šablona vejce, tužka, nůžky, barvy, tuš, fix, paleta, štětec.

Motivace: „Na škaredou středu se přece nebudeme škaredit, ale namalujeme a nakreslíme si veselá vajíčka, abychom měli dobrou náladu.“

Děti si obkreslí šablonu vejce a vystříhnou z kartonu vajíčko na malování. Na paletu dětem dáme různé temperové barvy. Děti se pokouší namíchat veselou barvičku, kterou namalují svoje kartónové vejce. Vejce lze malovat různými odstíny jedné barvy nebo namalovat duhové vejce, podle svojí fantazie. Až vejce zaschne, černou tuší nebo fixem na vejce nakreslíme veselý obličej, který se nikdy nemračí.

Velikonoční hádanky

Pomůcky a potřeby: Obrázky vztahující se k oslavě Velikonoc (obrázek slepice, kuřete, kohouta, vajíčka, pomlázky, beránka apod.), košík na obrázky, triangl.

Děti si sednou do kruhu. Jedno z dětí si vytáhne z košíku obrázek. Dítě si vylosuje například vejce. Dítě poté popisuje dětem, co vidí na obrázku, ale nesmí věc přímo pojmenovat. Např.: „Je to kulaté, bílé, snáší to slepička...“ Děti hádají, co to je.

Obměna:

Jedno dítě si vylosuje obrázek. Ostatní děti mu pokládají otázky, aby zjistily, co je na obrázku. Dítě nesmí obrázek přímo hned pojmenovat. Dítě, které v ruce drží obrázek, může odpovídat ostatním dětem pouze „ano – ne“.

Jak zvířátka mluví?

Připravíme dětem pouze obrázky zvířat – slepice, kohout... Děti, které drží kartičku v ruce, vydávají zvuky zvířat dle obrázku.

Děti nejprve vytvářejí zvuky zvířat a ostatní děti dle zvuků hádají, o jaká zvířátka se jedná.

Vytváříme hlasy zvířat – vesele, smutně, uplakaně, hádavě, hlasitě, potichu...

Rytmizujeme hlasy – jedno dítě vymyslí rytmus a ostatní děti rytmus opakuji.

Zvířátka si povídají – jedno z dětí vymyslí, jak si zvířátka povídají, ostatní po něm opakuji stejně.

Například:

- KO, KO, PÍP, PÍP, KO, KO, PÍP, PÍP – děti opakuji dokola hlas zvířátka, na daný signál (např. úder do trianglu) děti zmlknou.
- KYKYRÝ, PÍP, KO, KO, KYKYRÝ, PÍP, KO, KO – děti opakuji dokola stejný hlas zvířete dle vzoru až do domluveného signálu.

Hledáme velikonoční vajíčko

Pomůcky a potřeby: Velikonoční kraslice z kartonu, košíček na kraslice.

Vytvoříme si s dětmi z kartonu velikonoční kraslice. Schováme několik kraslic někde v prostoru třídy. Popíšeme dětem přesně místo, kam jsme první kraslici schovali. Například: „Kraslice je vzadu ve třídě, u okna, na poličce vedle kočárku.“ Vyšleme skupinku dětí, aby kraslici podle popisu místa našla a přinesla ji do košíčku k ostatním kraslicím. Poté postupně hledáme i další kraslice ukryté v prostoru třídy.

Obměna: Kraslici schováme ve třídě tak, aby byla částečně vidět. Dětem dáme pokyny, že půjdou hledat kraslici, ale neřekneme jim, kde kraslice leží. Podmínkou je, aby dítě, které kraslici uvidí, nedalo na sobě nic znát, nic nekomentovalo. Dítě jde k učitelce a pošeptá jí, kde kraslici vidělo. Poté si dítě sedne na určené místo. Hra končí ve chvíli, až kraslici objeví všechny děti. Poslední dítě kraslici přinese. Učitelka kraslici ukryje na jiné místo a hru hrajeme stejným způsobem znovu.

Kraslicové pexeso

Pomůcky a potřeby: List papíru s nakreslenými obrysy vajíček (cca 9 vajíček na formátu A4) rozdělený na okénka v počtu 3 x 3 (karty), černý fix, nůžky, pastelky.

Děti si nakreslí „kraslicové“ pexeso. Děti si na připravený list, který učitelka předem nakopíruje, zdobí a dokreslují černým fixem vajíčka – kraslice – tak, že na něm vytvoří jednoduché vzory a obrazce. Obrázky kraslic nevybarvujeme. Obrázek s kraslicemi okopírujeme. Takto nám vzniknou totožné dvojice kraslic. Dvojice kraslic děti vymalují shodně. Kraslice musí být stejné, aby vytvořily dvojice do hry PEXESO. Po vymalování karet děti karty dle čáry nastříhají.

Hry s „kraslicovým“ pexesem

- **Pexeso na stole** – hra se hraje jako běžné pexeso

- **Pexeso v pohybu**

Každému dítěti dáme jednu kartu z „kraslicového“ pexesa. Dítě si ji prohlédne a obrázkem přiloží směrem k tělu, aby ostatní děti obrázek neviděly. Pak děti chodí po třídě, na požádání si navzájem ukážou obrázek své kraslice. Pokud mají obrázek kraslice stejný, chytí se spolu za ruce. Tyto děti již stojí na místě (jsou v košíčku) a čekají, až se najdou i ostatní dvojice dětí. V tu chvíli hra končí.

Kraslice se ztratila

Pomůcky a potřeby: Kraslicové pexeso.

Hru hrajeme se skupinou dětí. Vybereme si pět dvojic – karet s obrázky kraslic. Jednu sérii obrázků položíme na stůl obrázkem vzhůru. Druhou sérii obrázků kraslic položíme na stůl obrázkem dolů. Necháme děti prohlédnout si první sadu obrázků – odkryté kraslice. Poté otočíme také otočené karty obrázkem nahoru. Necháme dětem čas, aby si obrázky kraslic prohlédly a zapamatovaly si, kde jaká kraslice leží. Pak sadu obrázků s kraslicemi zase otočíme zpět – obrázkem dolů. Děti následně hledají správné dvojice kraslic. Děti ukážou na odkrytý obrázek a tipují, kde je stejný obrázek kraslice ukrytý, aby se vytvořila stejná dvojice kraslic. Obrázek děti otočí a ověří si, jestli hádaly správně. Pokud děti uhodnou hádanku správně, vezmou si dvojici obrázků kraslic do ruky. Pokud děti dvojici neuhodnou, položí obrázek kraslice zpět, aby nebyl obrázek vidět, a mají další možnost na hádání. Po dvou neúspěšných pokusech se děti v hádání prostřídají.